

STRATEŠKI PLAN

2023. - 2026.

1. UVOD

Društvo tjelesnih invalida (u daljnjem tekstu: Društvo) izradilo je ovaj strateški plan za razdoblje od četiri godine s ciljem određivanja smjernica razvoja Društva u narednom četverogodišnjem razdoblju polazeći od potreba osoba s invaliditetom i članova Društva, postojećih kapaciteta i potencijala Društva te prilika koje se otvaraju društvenim kretanjima na lokalnoj i nacionalnoj razini.

Ovaj strateški plan odnosi se na razdoblje od 2023. do 2026. godine i sadrži prikaz dosadašnjeg razvoja, analizu stanja, novodefiniranu viziju i misiju te strateške ciljeve i razvojne strategije pomoću kojih Društvo želi dalje učvrstiti svoju poziciju kao bitna organizacija za poboljšanje kvalitete života osoba s invaliditetom. U skladu s ovim Strateškim planom, za svaku godinu njegove provedbe upravna tijela i djelatnici Društva izradit će detaljniji operativni plan koji će sadržavati aktivnosti, zaduženja i rokove u svrhu ostvarivanja strateških ciljeva.

Strateški plan razvoja i djelovanja Društva za razdoblje od 2023. do 2026. godine donesen je na Izvanrednoj skupštini Društva održanoj 5. svibnja 2023. godine.

2. DOSADAŠNJI RAZVOJ UDRUGE

Društvo tjelesnih invalida neprofitna je organizacija koja primarno djeluje u području zaštite ljudskih prava, socijalnih prava i zdravlja osoba s invaliditetom. Društvo je osnovano 18. svibnja 1977. pod nazivom: Društvo tjelesnih invalida, pod kojim i danas djeluje. U proteklih 45 godina od osnivanja, s promjenama društvenog i pravnog okvira, Društvo je mijenjalo svoj naziv i organizacijski oblik, a kao udruga nositelj je kontinuiteta udruživanja i samozastupanja osoba s tjelesnim invaliditetom.

Društvo formalno okuplja osobe s utvrđenim funkcionalnim poremećajima i motoričkim oštećenjima ekstremiteta i osobe s traumatskim amputacijama ili stečenim gubicima ekstremiteta i ima danas preko 300 članova. Međutim, kao prepoznatljiv akter u javnosti, Društvo je često u situaciji daje podršku osobama sa svim oblicima invaliditeta i njihovim obiteljima, pogotovo onima koji po svojoj dijagnozi ne pripadaju ni u jednu od uže fokusiranih udruga.

Kroz dugogodišnji rad, Društvo je kontinuiranim zalaganjem za prava osoba s invaliditetom i njihovo kvalitetno uključivanje u sve sfere života zajednice razvilo svoje ključne programe i postiglo brojne uspjehe.

Prije više od 20 godina pokrenut je Festival jednakih mogućnosti (F=M), čiji je cilj inkluzija osoba s invaliditetom u kulturno-umjetničko stvaralaštvo, borba protiv diskriminacije i stigmatizacije te zagovaranje izjednačavanja prava u svim aspektima društvenog života. Festival vremenom prerastao u cjeloviti program Kultura jednakih mogućnosti koji Festival prati sa serijom izložbi, igrama mobilnosti, kreativnim radionicama te organizacijom kazališnih izvedbi za djecu sa i bez poteškoća u razvoju. Na trodnevnom festivalu na otvorenom nastupa u pretpandemijskim godinama nastupalo je preko 900 izvođača iz zemlje i inozemstva, od kojih oko 600 osoba s invaliditetom. Uz članstvo i zaposlenike Društva u realizaciji Festivala sudjeluje pedesetak organizacija i stotinjak volontera.

Kvalitetu rada i prepoznatost Festivala potvrđuje i činjenica da je Festival bio istican u nacionalnim i gradskim strategijama izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom kao primjer dobre prakse.

Protetkih desetljeća Društvo je pokretalo posebne aktivnosti usmjerene na specifične kategorije korisnika. Tako je početkom 2000-ih programom pomoći članstvu u profesionalnoj rehabilitaciji, pomogao osobe s invaliditetom mlađe dobi da se osposobe za poslove računovodstva i informatike te steknu vještine poslovnog menadžmenta. Kroz program je prošlo 11 polaznika, članova udruge kojima se na taj način omogućila konkurentnost na tržištu rada u području računovodstva.

U suradnji s Ministarstvom znanosti i tehnologije te uz pomoć mnogih donatora za potrebe studenata s invaliditetom uređeno je devetnaest soba u SD "Cvjetno naselje" u Zagrebu. Projekt je trajao dvije godine, a završen je 21. rujna 1998. svečanim otvorenjem soba. Ukupna vrijednost investicije iznosila je 236.000 EUR-a.

U suradnji s Ministarstvom prosvjete i športa te uz pomoć brojnih donatora za potrebe pohađanja redovne nastave učenika s tjelesnim oštećenjem izgrađeno je dizalo i rekonstruiran je sanitarni čvor u OŠ Eugena Kvaternika u Velikoj Gorici. Projekt je trajao godinu dana, završen je 6. listopada 1999. svečanim puštanjem u pogon dizala, a ukupna vrijednost investicije iznosila je 75.000 EUR-a. Slični projekti ostvareni su tijekom 2001. u osnovnim školama: Ljudevit Gaj u Mihovljanu i Stenjevec u Zagrebu. U više slučajeva Društvo je pomoglo u stvaranju uvjeta za pristupačnost stambenih objekata u kojima žive osobe s invaliditetom.

Društvo tjelesnih invalida, uz rad na uključivanju osoba s invaliditetom u sve sfere društvenog života, svakodnevno provodi neposredan rad s osobama s invaliditetom kroz pružanje različitih oblika pomoći i usluga. Stalna aktivnost Društva je psihosocijalna podrška koju zaposlenici i volonteri u Društvu pružaju članstvu i općoj populaciji osoba s invaliditetom. Društvo također izdaje i katalog prava koji osobe s invaliditetom informira koja prava mogu ostvariti i kako.

Društvo je od 2000. godine vodio Milan Ožegović, koji je svojim neprocjenjivim volonterskim angažmanom vodio poslovanje udruge, inicirao promjene u zajednici, pokretao brojne akcije i velike projekte, od kojih su se neki održali kontinuirano dugi niz godina. Od 2009. godine zaposlena je Milica Gregurić Prugovečki na poslovima izvršnog direktora - socijalnog radnika.

Društvo je godinama radilo u skućenom prostoru u Gundulićevoj 21, koji je dijelom i u vlasništvu Društva. Danas je sjedište Društva u Ilici 138, u prostoru koji je u vlasništvu Republike Hrvatske, ali u čije je uređenje Društvo uložilo značajna sredstva. Prostor je polivalentan i dijelom funkcionira kao izložbeni prostor naziva Galerija Izlog, a u kojoj se postavljaju djela osoba sa i bez invaliditeta počevši od 2007. godine.

Djelatnosti i programske aktivnosti Društva financiraju se iz različitih izvora: javni natječaji i javni pozivi lokalne uprave, javni natječaji i javni pozivi iz državnog proračuna, javni natječaji trgovačkih društava, sponzorstva, potpore, donacije građana, godišnje članarine i

slično. Značajan izvor stabilnosti za djelovanje Društva bile su trogodišnje institucionalne podrške Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva, od kojih je posljednja završila u 2022.

Iskustvo Društva tjelesnih invalida u projektima EU je skromno. U okviru programa 2000 Micro-Projects Europske komisije za područje demokracije i ljudskih prava, u 2002./2003. uspješno je realiziran projekt pod nazivom: Program boljitka života i zaštite interesa osoba s invaliditetom. Projektom se, između ostalog, utjecalo na ugradnju prava i potreba osoba s invaliditetom u zakonske propise u fazi izrade prijedloga pri resornim tijelima državne uprave. Kao poseban uspjeh tog projekta treba istaknuti zakonsku obvezu sudionika u gradnji za osiguranje pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti, što je u Hrvatskoj prvi put regulirano 2003. u Zakonu o gradnji, a kasnije i u podzakonskim aktima.

3. ANALIZA STANJA: KRIZE, SNAGE, PRILIKE I IZAZOVI

Razdoblje 2020-2022. bilo je obilježeno značajnim izazovima i krizama koje su imali disruptivan i transformativan učinak po Društvo. Nakon pandemijske 2020. u kojoj se članstvo našlo izloženo rizicima pandemije, a Festival nije mogao biti održan, nakon zahtjevne 2021. u kojoj su smanjivana sredstva za udruge, 2022. godina je započela iznenadnom smrću Milana Ožegovića koji je preko dvadeset godina bio predsjednik i okosnica djelovanja Društva.

Po njegovoj iznenadnoj smrti, u cilju očuvanja stabilnosti udruge, provedbe projekata i nastavljanja tradicije, članovi upravnog i nadzornog odbora uključili su se u krizno vođenje Društva, ubrzo je izabrana nova predsjednica Društva Viktorija Lisec i donesene su odluke o apliciranju na javne natječaje na koje udruga ranije nije aplicirala. To se pokazalo dobrom odlukom, jer su novostečena sredstva ublažila šok poskupljenja materijalnih troškova koja su otežala financijsku stabilnost udruge.

Krajem 2022. godine upravna tijela donijela su odluku o značajnoj promjeni Statuta Društva, kojim se Statut uskladio s postojećim ustrojstvom i programima udruge, promijenila struktura upravnog i nadzornog odbora, ali i proširio opseg djelatnosti udruge u cilju budućeg razvoja udruge, nadasve u području socijalnih usluga.

Društvo početkom 2023. godine zapošljava još jednu osobu u cilju povećanja operativnih kapaciteta koji su smanjeni smrću Milana Ožegovića, započinje s planom podnošenja zahtjeva za registriranje organizacije kao pružatelja socijalnih usluga te nastavlja s apliciranjem na nove natječaje kojima se planira proširiti opseg pružanja usluga. Društvo je i do sada pružalo podršku članovima i drugim osobama s invaliditetom, no većina te podrške nije bila formalizirala ni pokrivena programskim financiranjem, stoga to predstavlja primarni potencijal za financijsko stabiliziranje i razvoj Društva.

Društvo nakon tog procesa transformacije izazvanog neočekivanim krizama kao značajne resurse ima aktivne članove upravnih tijela, stručne zaposlenike i veliku bazu volontera, među kojima su neki dugotrajno uključeni i posvećeni provedbi aktivnosti. Uz ljudske kapacitete, snagu organizacije čine dva prostora kojima Društvo raspolaže u centru grada za provedbu

djelatnosti, kako manji prostor u većinskom vlasništvu udruge, tako i multifunkcionalni prostor u najmu u kojem je sjedište udruge.

Provedbom aktivnosti, posebice u području kulture i umjetnosti osoba s invaliditetom, Društvo se pozicioniralo kao važan akter u kulturno-umjetničkom stvaralaštvu i socijalnoj uključenosti osoba s invaliditetom. Navedeno potvrđuju i podaci da se Festival jednakih mogućnosti, kao najdugotrajniji i javnosti najpoznatiji projekt udruge redovito financira kroz natječaje javnih potreba u kulturi, natječaje usmjerene na inkluziju u kulturi i natječaje za udruge usmjerene na socijalnu zaštitu i mlade, kao i to da je Festival prepoznat u strateškim dokumentima grada Zagreba i Republike Hrvatske.

Kroz različite aktivnosti, Društvo je ostvarilo i njeguje suradnje s brojnim ustanovama socijalne skrbi, udrugama osoba s invaliditetom, ustanovama i udrugama iz područja kulture, visokoobrazovnim ustanovama, srednjim i osnovnim školama, stručnjacima iz različitih područja, ali i lokalnom upravom, tvrtkama iz privatnog sektora i drugim donatorima, sponzorima i pokroviteljima.

Primarni izazov s kojim se udruga suočava je daljnji razvoj socijalnih usluga usmjerenih na osobe s invaliditetom i članove njihovih obitelji, čija provedba je ovisna o osiguravanju dostatnih financijskih sredstva iz postojećih i novih izvora financiranja. Budući da udruga program psihosocijalne podrške do sada pružala kao popratnu aktivnost bez dovoljno financijske podrške, taj program je dijelom faktor financijske nestabilnosti udruge. S druge strane, s obzirom na to da je Milan Ožegović dugi niz godina vodio poslovanje udruge, Društvo je suočeno s izazovom kako osigurati sredstva za plaću nove zaposlenice, čije je zaposlenje bilo nužno kako bi udruga mogla nastaviti kvalitetno raditi. Treći značajni izazov za udrugu odnosi se na stjecanje iskustva apliciranja na velike višegodišnje programe i projekte kao i na programe/projekte financirane iz fondova EU.

Prilike za razvoj udruge su višestruke. Demografska slika opće populacije jednaka je i u populaciji s invaliditetom, što ukazuje na povećanu potrebu za podrškom i pomoći osobama s invaliditetom starije životne dobi. Upravo zbog toga, Društvo je detektiralo važnost prepoznavanja i analize potreba članova udruge i drugih osoba s invaliditetom u cilju osmišljavanja novih aktivnosti i usluga koje mogu utjecati na povećanje kvalitete života ove populacije i prevenciju institucionalizacije. Istovremeno, postoji nedostatak kapaciteta u zajednici za odgovor na potrebe osoba s invaliditetom u vidu pružanja različitih usluga, a trenutna pozicija udruge je da ispunjava uvjete za pružanje većine socijalnih usluga te će se za njihovu formalizaciju zatražiti upis u registar pružatelja socijalnih usluga. Time se otvara mogućnost projektnog financiranja i daljnjeg razvoja psihosocijalne podrške koju udruga već ionako pruža i za koju ima značajne interne stručne kapacitete. S obzirom na to da će socijalne usluge biti definirane kao posebne programske aktivnosti udruge, njima će se moći zatražiti višegodišnje financiranje lokalne uprave i ministarstva nadležnog za poslove socijalne skrbi, a potencijalno i aplicirati na sredstva iz programa Europske unije. Pružanje socijalnih usluga prilika je da udruga ojača svoju poziciju i prepoznatljivost u lokalnoj zajednici, ali i da se poveća broj članova udruge. Proširenje i razvoj pružanja usluga značit će i stavljanje u svakodnevnu aktivnu funkciju prostor u većinskom vlasništvu udruge.

4. VIZIJA I MISIJA

VIZIJA

Vizija Društva je izgrađeno društveno okruženje u kojemu osobe s invaliditetom imaju izjednačene mogućnosti u svim aspektima života te uz sveobuhvatnu podršku sustava i kroz vlastito djelovanje ostvaruju svoje potrebe i prava.

MISIJA

Misija Društva je podrška osobama s invaliditetom u ostvarivanju njihovih prava, razvijanje društvene svijesti o potrebama i potencijalima osoba s invaliditetom, te unapređenje sustava za ravnopravno i aktivno sudjelovanje osoba s invaliditetom u životu zajednice.

4.1. STRATEŠKI CILJEVI U ODNOSU NA RAZVOJ ORGANIZACIJE

1. Osigurati stabilno i održivo financijsko poslovanje razvojem novih projekata i intenzivnijim apliciranjem na natječajne
2. Ojačati unutarnje kapacitete zapošljavanjem barem jedne dodatne osobe
3. Značajnije iskoračiti u aktivnosti pružanja socijalnih usluga formalizacijom i daljnjim razvojem postojećih aktivnosti psihosocijalne podrške
4. Razvijati aktivnosti edukacije i prakse usmjerenih prema različitim skupinama volontera
5. Intenzivnije uključivati članove upravnih tijela u organizacijski i programski rad udruge
6. Povećati opću vidljivost udruge i intenzivirati komunikaciju s potencijalnim korisnicima kroz nove mrežne stranice i aktivnost na društvenim mrežama
7. Detektirati nove prilike kroz evaluaciju organizacijskih procesa i vanjskog okruženja

4.2. STRATEŠKI CILJEVI U ODNOSU NA OKRUŽENJE

1. Poticati aktivno sudjelovanje osoba s invaliditetom u kulturnom i umjetničkom stvaralaštvu, organizirati kulturno-umjetničke aktivnosti i suradnje s udrugama i ustanovama na razvoju inkluzivnog sustava kulture
2. Razvijati već postojeće i nove suradnje s udrugama i ustanovama u području socijalne skrbi i kulturno-umjetničkog stvaralaštva u dugotrajna partnerstva
3. Raditi na unaprjeđenju sustava socijalnih usluga za osobe s invaliditetom i njihove obitelji
4. Zagovarati sustavna rješenja za izjednačavanje mogućnosti i boljitak života osoba s invaliditetom, npr.: uklanjanjem fizičkih barijera, sustavom pomoći u kući, osiguranjem kvalitetnih ortopedskih pomagala, mehanizmima psihološke podrške

5. RAZVOJNE STRATEGIJE

5.1. Razvoj novih aktivnosti, stručnih i drugih kapaciteta udruge i financijske održivosti

a) Socijalne usluge

Prema posljednjim podacima, u Zagrebu živi 111.486 osoba s invaliditetom (14,5% ukupnog stanovništva). Činjenica starenja stanovništva i podatak da su čak 32% osoba starije životne dobi istovremeno osobe s invaliditetom ukazuju da se radi o dijelu populacije kojem je potrebno posvetiti posebnu pozornost i individualiziranu podršku. Analizom dobne strukture članova Društva tjelesnih invalida potvrđuje se visoka zastupljenost osoba s invaliditetom starije životne dobi. Udruga je do sada dugi niz godina pružala socijalne usluge, no one nisu bile dio programskih aktivnosti financiranih kroz javne natječaje. Namjera je nastaviti pružati socijalne usluge, registrirati udrugu kao pružatelja socijalnih usluga, unaprijediti postojeće te dugoročno razvijati nove usluge. Socijalne usluge koje se planiraju pružati su usluge informiranja i savjetovanja, usluga procjene i planiranja, usluga psihosocijalne podrške, usluga stručne i emocionalne podrška i pomoć u nabavci ortopedskih i drugih pomagala. Usluga psihosocijalne podrške uključivala bi mobilni tim podrške, edukacijsko-rehabilitacijske procjene i tretmane, logopedске procjene i tretmane, psihološku pomoć. Uz navedeno, planira se i poticanje peer counsellinga.

Za provedbu većeg dijela navedenih aktivnosti udruga ima osigurane stručne kapacitete dviju zaposlenih osoba. Diplomirana socijalna radnica, zaposlena u udruzi od 2009. godine, osim stečenog iskustva rada s osobama s invaliditetom ima dodatne edukacije iz područja psihosocijalnog rada, socijalnih inovacija i upravljanja neprofitnim organizacijama. Koordinatorica aktivnosti i apsolutnica socijalnog rada, s iskustvom višegodišnjeg neposrednog rada s osobama s invaliditetom stečenog volontiranjem u udruzi, angažmanom u drugim organizacijama stekla je i iskustva rada s djecom i mladima.

Za pružanje usluga edukacijske rehabilitacije, logopedije i psihološke pomoći bit će angažirani stručni suradnici iz navedenih područja, a planira se i uključivanje studenata socijalnog rada, edukacijske rehabilitacije i logopedije koji će sudjelovanjem u provedbi navedenih usluga obavljati svoju stručnu praksu.

Korisnici socijalnih usluga bit će osobe s invaliditetom - članovi udruge i članovi njihovih obitelji, ali i druge osobe s invaliditetom. Smatra se važnim dio usluga omogućiti dostupnim i za članove obitelji osoba s invaliditetom, zbog njihove nedovoljne vidljivosti sustavima formalne podrške. Usluge će biti usmjerene na korisnike svih dobnih skupina, s posebnim naglaskom na osobe s invaliditetom starije životne dobi zbog njihovog dvostrukog rizika od socijalne isključenosti i siromaštva.

Razvoj socijalnih usluga u zajednici smatra se važnom razvojnim smjerom organizacije kojim se doprinosi i višoj razini neovisnog življenja osoba s invaliditetom kao i smanjenju njihove socijalne isključenosti.

b) Razvoj stručnih i drugih kapaciteta i financijska održivost udruge

Stručne kapacitete udruge potrebno je razvijati kroz daljnje unapređenje kompetencija postojećih zaposlenica, ali i kroz angažman novih stručnjaka, bilo kroz volonterski rad ili profesionalni angažman vanjskih suradnika. Unapređenje kompetencija planira se postići osiguravanjem sredstava za edukacije zaposlenika i volontera u području socijalne djelatnosti, ali i području vođenja poslovanja, upravljanja programima i projektima te apliciranja na natječaje za sredstva EU. Uz razvoj kompetencija postojećih zaposlenica, stručni kapaciteti udruge planiraju se povećati kroz dodatno zapošljavanje i angažman stručnih suradnika.

Razvoju stručnih kapaciteta treba se pristupiti i iz perspektive vidljivosti udruge i aktivnosti koje se provode. Planira se bitno veći angažman oko mrežnih stranica udruge i društvenih mreža kako bi se povećali komunikacijski kanali s postojećim i novim korisnicima, ali i kako bi Društvo bilo poznato kao pružatelj usluga u zajednici.

S obzirom na činjenicu da s početkom 2023. godine Društvo prvi put ima zaposlene dvije osobe, ali i plan novog zapošljavanja, nužno je osigurati veći godišnji prihod kako bi se pokrili troškovi redovitog poslovanja udruge i izbjegla negativna razlika između prihoda i rashoda. Financijsku održivost planira se osigurati kroz redovito apliciranje na javne natječaje iz različitih izvora, uključujući i natječaje na koje organizacija nije ranije aplicirala. Važno je osigurati institucionalnu podršku Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva i projektnu podršku kroz višegodišnje programe, što bi omogućilo lakši razvoj organizacije, uvođenje novih aktivnosti i unapređenje postojećih.

Ukoliko prostor u većinskom vlasništvu udruge ne bude stavljen u funkciju aktivnog korištenja za provedbu dijela socijalnih usluga, može ga se iznajmiti i time povećati priljev financijskih sredstava.

5.2. Unapređenje kvalitete života i izjednačavanje mogućnosti za osobe s invaliditetom

Razvojna strategija unapređenja kvalitete života i izjednačavanja mogućnosti osoba s invaliditetom usmjerena je na nastavak i daljnje unaprjeđenje projektno-programskih aktivnosti udruge:

a) Kultura jednakih mogućnosti

Društvo tjelesnih invalida profiliralo se kao relevantna organizacija u području kulturno-umjetničkog stvaralaštva osoba s invaliditetom. Počevši s Festivalom jednakih mogućnosti, razvio se cjeloviti program Kultura jednakih mogućnosti koji, uz Festival kao centralnu aktivnost programa, uključuje i druge raznolike aktivnosti usmjerene na kulturno-umjetničko stvaralaštvo i socijalnu uključenost osoba s invaliditetom. U organizacijski tim programa Kultura jednakih mogućnosti uključeno je 20-ak stručnjaka i 100 volontera koji ukupno doprinesu oko 4000 sati volonterskog rada.

Najveća aktivnost programa – Festivala jednakih mogućnosti – održava se svake godine krajem svibnja na središnjem trgu u Zagrebu, a svoje stvaralaštvo pokazuju osobe s različitim vrstama invaliditeta koje dolaze iz svih krajeva Republike Hrvatske. Sastoji se od glazbeno-scenskog, likovnog, edukacijskog i sportskog programa. Glazbeno-scenski program naizmjenično izvode osobe s invaliditetom i popularni estradni ili kazališni umjetnici – kao i

inkluzivne skupine. U okviru likovnog programa 20-ak umjetnika izlaže svoje radove u otvorenoj galeriji. Edukacijski program čine Igre mobilnosti u kojima građanstvo i javne osobe u simuliranom oštećenju na improviziranom poligonu stječu iskustva kretanja pomoću invalidskih kolica i orijentiranja u prostoru pomoću bijelog štapa. Sportski program obuhvaća sjedeću odbojku, uličnu košarku i boćanje u invalidskim kolicima.

Uz Festival jednakih mogućnosti, program Kulture jednakih mogućnosti čine i druge aktivnosti poput redovitog postavljanja izložbi likovnih radova umjetnika s invaliditetom, kao i umjetnika bez invaliditeta. Na taj način se, u sjedištu udruge korištenom i kao galerija nazvana Galerija Izlog, stvara prostor doprinosu osoba s invaliditetom kulturi grada Zagreba. U svrhu povećanja kulturnih i umjetničkih sadržaja koji su dostupni osobama s invaliditetom kako kroz prizmu pratitelja umjetnosti tako i kroz prizmu prezentacije stvaralaštva umjetnika s invaliditetom planiraju se češće izmjene postava izložbi u Galeriji Izlog.

Suradnju sa kazalištima proširit će se i intenzivirati češćim organiziranjem predstava za djecu s teškoćama u razvoju i djecu bez teškoća.

Osim što Kultura jednakih mogućnosti izravno aktivira osobe s invaliditetom, ovim se programom radi na podizanju javne svijesti svih građana o potencijalima i sposobnostima osoba s invaliditetom u području glazbe, plesa, dramske umjetnosti, likovne umjetnosti i sporta, ali i senzibilizira o svakodnevnim teškoćama s kojima se osobe s invaliditetom susreću. Daljnji rast i razvoj programa planira se proširenjem međunarodne dimenzije (uspostavljanje novih suradnji s organizacijama i ustanovama iz inozemstva) te proširenjem i unaprjeđenjem postojećih aktivnosti.

b) Mobilnost i pristupačnost

Društvo tjelesnih invalida tijekom svojeg djelovanja je interveniralo vlastitim akcijama kako bi osiguralo pristupačnost stambenih i drugih objekata osobama s invaliditetom. Osim takvih akcija, redovito je provodilo aktivnost pod nazivom "Igre mobilnosti", a koju se planira i dalje organizirati. Igre mobilnosti su namijenjene studentima, srednjoškolcima i osnovnoškolcima, a provodit će se pod sloganom „Preko boljeg upoznavanja do boljeg razumijevanja“ u cilju otklanjanja predrasuda i razvijanja društvene svijesti o invaliditetu, odnosno zagovaranja prava i potreba osoba s invaliditetom te osiguravanja uvjeta za izjednačavanje njihovih mogućnosti s mogućnostima drugih građana.

Aktivnosti Igara mobilnosti vodit će stručnjaci edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti, a u igrama sudjeluju studenti, srednjoškolski i osnovnoškolski učenici, njihovi profesori te drugi građani.

5.3. Osnaživanje građana, civilnog društva i ustanova za podršku osobama s invaliditetom

a) Edukacija i praksa za volontere

U cilju stvaranja općih uvjeta za bolju podršku, senzibiliziranost zajednice i izjednačavanje mogućnosti za osobe s invaliditetom Društvo provodi edukacijske aktivnosti i organizira praksu za tri ciljane skupine: studente socijalnog rada i edukacijske rehabilitacije, učenike osnovnih i srednjih škola i volontere. U narednom četverogodišnjem razdoblju Društvo planira konsolidirati te edukacijske aktivnosti i snažnije razvijati partnerstva s obrazovnim ustanovama.

Društvo uključeno je u obrazovanje budućih socijalnih radnika od početka 1990-ih godina, od kada kontinuirano studenti Studijskog centra socijalnog rada svoju terensku praksu obavljaju u neposrednom kontaktu s članovima udruge. Osim sa Studijskim centrom socijalnog rada, suradnja udruge postoji i sa Edukacijsko-rehabilitacijskim fakultetom, čiji studenti kroz sudjelovanje u aktivnostima udruge obavljaju obaveze vezane uz kolegij Volonterski rad na svim godinama studija. U narednom razdoblju Društvo planira nastavak dugogodišnjih suradnji te njihovo produbljivanje uključivanjem studenata u nove aktivnosti.

Aktivnosti udruge usmjerene su i na učenike osnovnih i srednjih škola, primarno u području senzibilizacije javnosti o svakodnevnim teškoćama u kretanju kroz zajednicu s kojima se suočavaju osobe s invaliditetom. Društvo planira nastaviti suradnju s osnovnim i srednjim školama, kao i fakultetima upravo u navedenom području. Planira se i osmišljavanje novih suradnji kroz fakultativne programe “Škola i zajednica” u kojima bi se izravno uključilo nastavnike i učenike srednjih škola u zajedničku provedbu.

Svake godine Društvo u svoj rad uključuje volontere, koji su najvećim dijelom angažirani u provedbu programa Kultura jednakih mogućnosti, posebice u projekt Festivala jednakih mogućnosti. Studenti-volonteri su važna snaga i nositelji provedbe gotovo svih aktivnosti udruge. Njihova vrijednost je višestruka zbog toga što se kroz njih maksimalno ostvaruju ciljevi projekata. Naime, osim što volonteri svojim angažmanom sudjeluju u izvedbi aktivnosti, iskustvo koje stječu i pristup koji usvajaju “nose” sa sobom u različite krajeve Hrvatske kada završe svoje fakultete i vrate se u primarnu lokalnu zajednicu. Upravo iz navedenih razloga volonterima se posvećuje posebna pažnja. Aktivnosti usmjerene k mobilizaciji i pripremi volontera uključuju suradnju sa zagrebačkim fakultetima u njihovu pronalasku te njihovu edukaciju. Volonteri se osposobljavaju za rad na Festivalu, ali i educiraju o definicijama i karakteristikama invaliditeta, socijalnoj uključenosti osjetljivih društvenih skupina, specijalnoj komunikaciji i pristupu osobama s invaliditetom, volontiranju, civilnom društvu, ljudskim pravima i humanosti. Edukaciju vode stručnjaci iz navedenih područja, među kojima su i neki sveučilišni profesori. Svi predavači svoja predavanja održavaju na volonterskoj osnovi. Naravno, osim o navedenim područjima, volonteri se educiraju i o zadacima koje će obavljati. Tijekom godine, u rad udruge je ukupno uključeno više od 100 volontera, od kojih je 20-ak dugotrajnih volontera, a svi zajedno ukupno imaju više od 4000 volonterskih sati.

U narednom periodu, planira se nastavak mobilizacije i edukacije volontera, no planira se i proširenje njihova angažmana na nove aktivnosti koje će udruga pokrenuti.

b) Krovne organizacije i stručna tijela

Društvo planira kroz angažman u stručnim tijelima te sudjelovanjem u aktivnostima krovnih organizacija (SOIH i HSUTI) i srodnih organizacija utjecati na povećanje kvalitete života osoba s invaliditetom. Pred zajednicom osoba s invaliditetom i cjelokupnim sustavom socijalne skrbi značajni su izazovi povećanja ukupnog kapaciteta socijalnih usluga i sustava skrbi za osobe s invaliditetom koji će donijeti novi zakon o osobnoj asistenciji i zakon o inkluzivnom dodatku. Kroz veći angažman i odgovarajući utjecaj na prilagodbu okvira i sustava Društvo želi doprinijeti kvalitetnijoj implementaciji tih novih prava. Razvoj okvira i socijalnih usluga i sustava skrbi ujedno bi trebao biti vanjska okolnost novom snažnijem razvoju Društva s jačom orijentacijom na programe socijalnih usluga.

Ključne osobe Društva sudjeluju aktivno u radu stručnih tijela. Trenutno su potpredsjednik i zaposlenica udruge uključeni u rad Povjerenstva za osobe s invaliditetom grada Zagreba.

c) Zagovaračke aktivnosti

Od svojih početaka, Društvo je snažno angažirano u području zagovaranja prava i potreba osoba s invaliditetom. Kroz niz godina se, upravo zahvaljujući kontinuiranom zagovaranju utjecalo na promjene zakonskih i drugih akata te time povećalo prava populacije s invaliditetom, a time i kvalitetu života.

U narednom periodu planira se nastaviti sa zagovaranjem, ali i pokrenuti nove zagovaračke aktivnosti za izjednačavanje mogućnosti osobama s invaliditetom. Kroz zagovaranje sustavnih rješenja za boljitak života osoba s invaliditetom planira se utjecati na uklanjanje fizičkih barijera, uspostavu sustava pomoći u kući, veću dostupnost socijalnih i zdravstvenih usluga, osiguravanje kvalitetnijih ortopedskih pomagala, uspostavljanje mehanizama psihološke i druge podrške.

Pored navedenih aktivnosti zagovaranja, Društvo će nastaviti s poticanjem promjena javnih politika u svrhu socijalne uključenosti osoba s invaliditetom te s izravnim aktivnostima na razvoju javne svijesti o kreativnim sposobnostima i potencijalima populacije s invaliditetom.

Strateški plan Društva tjelesnih invalida usvojen je na Izvanrednoj skupštini Društva održanoj 05.05.2023.

PREDSJEDNICA
Viktorija Lisec